

SPRAWOZDANIE

**z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za 2022 r. oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją przedmiotowych zadań.
Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 - 2024 przyjętego Uchwałą Nr XXIV/206/22 Rady Gminy Nowinka z 9 marca 2022 r.**

Zgodnie z art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 447 ze zm.), w terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.) w zakresie naszych obowiązków reguluje art. 176 ww. ustawy.

Do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzieleniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające, tzn. rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w: opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych,

- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 6) sporządzenie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywania ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3,
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

W okresie od stycznia 2022 r. do grudnia 2022 r. realizowana była większość zadań z powołanego wyżej katalogu. Uchwałą Nr XXIV/206/22 Rady Gminy Nowinka z dnia 9 marca 2022 r. został przyjęty gminny program wspierania rodziny na lata 2022 – 2024. Celem głównym Programu jest pomoc dla rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Nowinka w stwarzaniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych.

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być: polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

W rzeczonym okresie realizowane były zadania w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Pracę z rodzinami prowadził jeden asystent rodziny w wymiarze przeliczeniowym 0,25 etatu.

Z uwagi na coraz większe potrzeby w Gminie Nowinka w zakresie wspierania rodziny (liczne problemy opiekuńczo - wychowawcze, alkoholizm, skutkujące m.in. umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej na postawie orzeczenia sądu) pożądane było większe zaangażowanie asystenta rodziny oraz pracownika socjalnego.

Asystent rodziny i pracownik socjalny działają profilaktycznie, co z uwagi na charakter przedmiotowych spraw jest bezcenne.

Do podstawowych zadań asystenta rodziny należało:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, prawidłowego pełnienia ról rodzicielskich, wychowania i opieki nad dziećmi, troski o edukację i rozwój dzieci, dbałość o zdrowie, zdrowe odżywianie, gospodarowanie budżetem domowym,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych oraz problemów wychowawczych z dziećmi,
- reintegracja rodziny, kontakt rodziny z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej, motywowanie do podtrzymania więzi rodzinnych, zaangażowanie rodziców w proces opiekuńczy, wychowawczy i edukacyjny dzieci, motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego,
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny kierownikowi ośrodka,
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach,
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

W 2022 roku pomocą i wsparciem asystenta rodziny objęte były 4 rodziny z terenu Gminy Nowinka, w których łącznie było 18 dzieci. Do pracy z asystentem rodziny zobowiązana przez sąd była 1 rodzina. Powyżej 5 lat z pomocy i wsparcia asystenta korzystała 1 rodzina, powyżej 4 lat - 1 rodzina, od 3 miesięcy do 12 miesięcy – 1 rodzina, do 3 miesięcy - 1 rodzina. Zakończono pracę w 1 rodzinie z uwagi na wniosek osoby zainteresowanej. Asystent pracuje w oparciu o opracowane dokumenty: plan pracy z rodziną, protokół ze spotkania z rodziną, miesięczne sprawozdania z pracy z rodziną, okresowa ocena sytuacji rodziny.

W pieczy zastępczej w roku 2022 roku przebywało 7 dzieci z terenu Gminy Nowinka.

W rodzinach zastępczych umieszczonych było 4 dzieci, w tym: - w rodzinach zastępczych spokrewnionych 1 dziecko.

W instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywało 3 dzieci.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowince współfinansował koszty pobytu dzieci w pieczy zastępczej, jako zadanie własne - obowiązkowe z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W ramach zadań w zakresie wspierania rodziny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowince sporządzał sprawozdania rzeczowo - finansowe z zakresu wspierania rodziny. Zapewniał wsparcie materialne dla ubogich rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Członkowie rodzin przeżywających trudności-opiekuńczo wychowawcze mieli możliwość korzystania z porad prawnych czy psychologicznych.

Na bieżąco prowadzony był monitoring sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem oraz przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, prowadzona była także działalność informacyjno - edukacyjna. Upowszechniano ulotki Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narodowego Programu Zdrowia i Polskiego Towarzystwa Psychologicznego („Przemoc w rodzinie - sytuacja osób doznających przemocy w rodzinie”, „Jak radzić sobie z przemocą? – Porady psychologiczne dla osób doznających przemocy”, „Procedura „Niebieskie Karty” – podstawowe informacje”, „Nadużywanie alkoholu a problem przemocy domowej”, „Przemoc w rodzinie z problemem alkoholowym”, „Wpływ doświadczeń z dzieciństwa w rodzinie z problemem alkoholowym na funkcjonowanie osoby w życiu dorosłym”, „Wpływ uzależnienia na życie rodzinne, diagnoza problemu i formy pomocy”, „Wpływ kontaktów z osobą uzależnioną na funkcjonowanie rodziny”) oraz GOPS w Nowince upowszechniał utworzone przez siebie ulotki („STOP przemocy”, „Informacje o prowadzeniu poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie”, „Kampania Biała Wstążka”). Ulotka zawierała dane kontaktowe do instytucji działających na terenie Gminy Nowinka oraz gmin ościennych, w których osoby dotknięte przemocą w rodzinie mogą uzyskać pomoc. Rozpowszechnianie ulotek odbywało się poprzez rozdawanie ich podczas wizyt pracowników socjalnych u rodzin w środowisku.

W zakresie podnoszenia kompetencji służb i instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny asystent rodziny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej uczestniczył w szkoleniu pt.: "Poszerzenie wiedzy oraz doskonalenie umiejętności praktycznych i kompetencji zawodowych asystentów rodziny – praca z rodziną dysfunkcyjną."

W celu dokonania monitoringu i ewaluacji Uchwały Nr XXIV/206/22 Rady Gminy Nowinka z dnia 9 marca 2022 r. w sprawie przyjęcia gminnego programu wspierania rodziny na lata 2022 - 2024 dokonano analizy danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem i pomocą ośrodka oraz analizy przeważających problemów w rodzinach. Dokonano porównania danych zawartych w tabelach 1 i 2 (punkt II Programu).

Tabela nr 1.

Wyszczególnienie	Rok 2021	Rok 2022
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	71	66
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	177	144
Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	16	13
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	5	4
Liczba rodzin korzystających z świadczenia wychowawczego	313	276
Liczba rodzin korzystających ze stypendium socjalnego	18	13
Liczba rodzin korzystających z Programu Za Życiem	14	0

Tabela nr 2.

2021 r.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	43	132
Bezdomność	2	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	20	112
W tym: potrzeba ochrony wielodzietności	16	100
Bezrobocie	21	63
Nieppełnosprawność	27	59
Długotrwała lub ciężka choroba	31	64
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego- ogółem	17	70
W tym: rodziny niepełne	6	16
Rodziny wielodzietne	4	28
Przemoc w rodzinie	2	12
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	4
Zdarzenie losowe	1	3
Alkoholizm	13	30

2022 r.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	39	108
Bezdomność	2	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	15	89
W tym: potrzeba ochrony wielodzietności	12	79
Bezrobocie	14	40
Nieppełnosprawność	28	59
Długotrwała lub ciężka choroba	26	53
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego- ogółem	19	87
W tym: rodziny niepełne	6	18
Rodziny wielodzietne	3	24
Przemoc w rodzinie	2	12
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0
Zdarzenie losowe	6	19
Alkoholizm	14	37
Sytuacja kryzysowa	1	3
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	1	5

Z przeprowadzonej analizy wynika, że liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2022 roku ma tendencję malejącą w stosunku do roku poprzedniego.

Ponadto w ramach przedmiotowych zadań dotyczących wspierania rodziny w okresie od stycznia do grudnia 2022 r. ośrodek realizował zadania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Nowinka [Uchwała Rady Gminy Nowinka Nr XVIII/137/21 z 23 lutego 2021 r.).

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Nowinka realizowany był w grupach zadań:

- prowadzenie przez GKRPA w Nowince punktu konsultacyjnego – porady prowadzone przez specjalistę terapii uzależnień w Gminnym Ośrodku Kultury w Nowince, w trzeciej czwartek każdego miesiąca w godzinach 14.00 – 18.00;
- działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W ramach informacji i edukacji społeczności lokalnej prowadzone były działania:

- prowadzenie strony internetowej: <https://gops.gminanowinka.pl/>

- rozpowszechnianie materiałów informacyjnych.

Doskonalenie kompetencji służb i instytucji prowadzono poprzez:

- szkolenia wewnętrzne dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych oraz pracowników instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- szkolenia pracowników ośrodka organizowane przez firmy szkoleniowe,
- superwizja dla pracowników socjalnych i kadry zarządzającej.

Potrzeby związane z realizacją zadań ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2023 roku.

Odnosząc się do potrzeb związanych z realizacją zadań w zakresie wspierania rodziny zauważyć trzeba wzrost ilości spraw związanych z realizacją zadań obowiązkowych Gminy z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Potrzebne są znaczne środki finansowe na współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej a także na szkolenia mające na celu podnoszenie kwalifikacji pracowników ośrodka, którzy przez profilaktykę mogą przyczynić się do zmniejszania kosztów współfinansowania pobytu dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Nowinka, 07.03.2023 r.

Sporządziła:
Ewa Miezio
Kierownik Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Nowince